

Håndtering av oljeskadd vilt

Hvordan skal man håndtere oljeskadd vilt?

- Bilder av oljetilgriset vilt fører ofte til engasjement blant publikum.
- Tiltak for å avbøte «den urett» mennesket har påført viltet.
- Rehabilitering eller avlivning.

Hva sier regelverket?

- Hjelpeplikten etter dyrevelferdsloven § 4.
- Innfangning og avlivning av vilt etter viltloven og naturmangfoldsloven.

Viltforskriften

- Vilt kan ikke fanges inn eller holdes i fangenskap med mindre annet følger av lov eller vedtak med hjemmel i lov.
- Viltforskriftens § 2-10 er et unntak fra dette, sykt eller skadd vilt kan ivaretas for rehabilitering, dersom viltet i løpet av **kort tid** kan tilbakeføres til sitt naturlige miljø.
- Ved situasjoner hvor et større antall dyr lider, skal Miljødirektoratet og Mattilsynet varsles.

Dyrevelferdsloven

- Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.
- Enhver som påtreffer et dyr som åpenbart er sykt, skadet eller hjelpeløst, skal så langt mulig hjelpe dyret, § 4.
- For viltlevende arter er som regel avlivning den beste hjelpen.
- Varslingsplikt § 5, dersom et større antall ville dyr er skadet eller lider, skal mattilsynet varsles.

- Både viltforskriften og dyrevelferdsloven pålegger at det skal varsles ved observasjoner av oljeskadd vilt, da det som regler omfatter et større antall individer eller kan føre til det.
- Miljødirektoratet kan da beslutte innfangning for rehabilitering eller avlivning.

Rehabilitering

- Det første temaet som dukker opp ved tilfeller av oljeskadd vilt er rehabilitering.
- Hvilken effekt har rehabilitering på viltet?

Historisk forsøk på rehabilitering

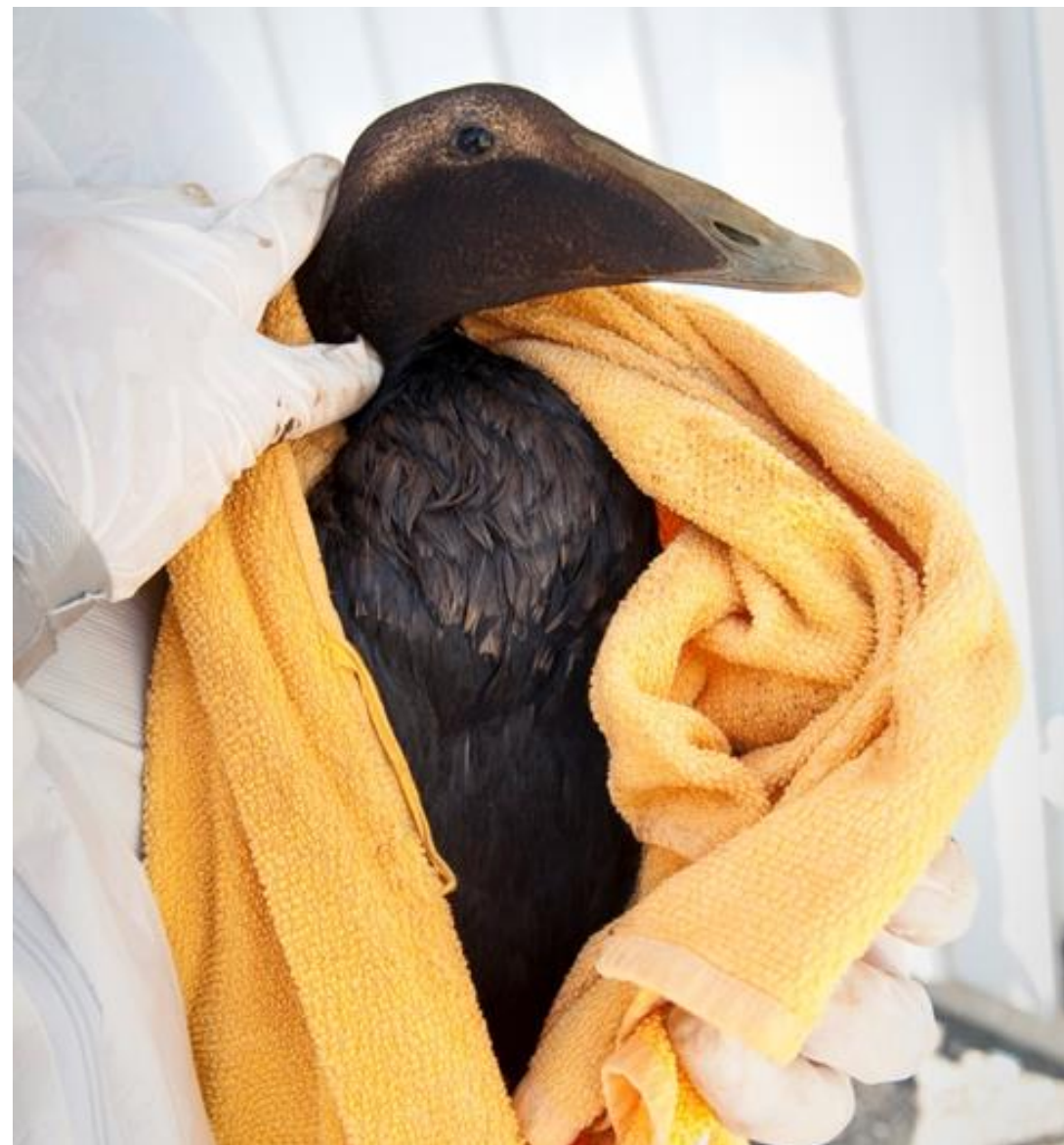
- Rocknes-forliset i 2004: 81 sjøfugl satt ut etter vask.
- Utslipp i Glomma i 2006: 45 fugler satt ut etter vask.
- Server-forliset i 2007: 24 sjøfugl satt ut etter vask.
- Full City-grunnstøtingen i 2009: 96 sjøfugl satt ut etter vask.
- Internasjonalt: Gjennomsnitt på rundt 60 fugler per aksjon.

Full City 2009

- 181 fugler ble fanget inn for rehabilitering.
- 96 ble sluppet fri etter rehabilitering.
- 85 døde under rehabilitering, 22 etter ferdigbehandling.
2000-2500 fugler døde totalt.
- Ukjent overlevelse etter frislipp. Obduksjon viste at kondisjonen hos de fuglene som hadde blitt forsøkt vasket, var dårligere enn hos de som ble funnet døde eller avlivet straks etter at de ble funnet.

Rehabilitering

- Rehabilitering er et komplisert tiltak, vær, tilgjengelighet og vaskeprosess.
- Oljen ødelegger fjærene sine egenskaper.
- Kreves fettløselige vaskemiddel.
- Må holdes i fangenskap i lang tid.
- Må få tilbake strukturen i fjærene og sitt naturlige fettlag, før de kan slippes fri.
- Utsettes for stress, kan lide i fangenskap, indre skader av giftig olje.

Dyrevelferd

- Ikke i strid med dyrevelferdsloven, ikke unødig belastning.
- Belastningen for stor for enkelte arter.
- Rapporten viser til at rehabilitering varierer i antall vellykkete rehabiliterte.
- Lite forskning på langtidsoverlevelse.
- Liten bestandsmessig effekt, kan ha effekt på truet og sårbare arter.
- For mange oljeskadd vilt vil rask avlivning være best for dyrevelferden.

Når bør rehabilitering iverksettes?

- Miljødirektoratet vurdering er at det ikke er aktuelt å rehabilitere oljeskadet sjøfugl annet enn for arter der hvert individs overlevelse har betydning for bestanden
- For tiden gjelder det stellerand og dverggås i Varanger- og Porsangerfjorden i Finnmark.
- Hver hendelse må håndteres individuelt.

Avlivning av vilt

- Så lenge rehabilitering ikke kan anses som et bestandsbevarende tiltak, legger Miljødirektoratet stor vekt på den etiske og dyrevelferdsmessige siden av saken.
- Miljødirektoratet må beslutte avlivning, delvis i samråd med mattilsynet.
- Storstilte avlivningsaksjoner ikke ønskelig.
- Vanskelig å bedømme graden av tilgrising, de som er i så dårlig forfatning at de lar seg fange inn, bør avlives.

Andre tiltak

- Skremming, foreligger lite erfaring med skremming av vilt og dette bør derfor vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Skremming av fugl kan føre til at friske fugler skremmes inn i tilsølte områder, unødig stress/belastning.